

DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Dalyko pavadinimas	Mokslo kryptis (šaka) kodas	Fakultetas	Katedra
Asmuo ir bendrija Ankstyvųjų Naujųjų laikų Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje	Istorija ir archeologija H 005	Istorijos	Senovės ir vidurinių amžių istorijos katedra

Studijų būdas	Kreditų skaičius ECTS	Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	2	konsultacijos	1
Individualus	2	Seminarai	2,5

Iš viso: 7,5 kredito

Dalyko anotacija
Ankstyvųjų Naujųjų laikų Europos šalių visuomenės iš Viduramžių paveldėjo glaudų asmens ryši su įvairiomis, universaliomis ir lokalinėmis, bendrijomis (nacijomis, feodalinės visuomenės luomais, religinėmis korporacijomis etc.). Drauge Ankstyvųjų Naujųjų laikų aušroje pastebimos reikšmingos, dažnai prieštaringos Europos visuomenių transformacijos tendencijos – nuo dėmesio asmeniui ir asmeninės laisvės iki socialinio disciplinavimo. Tam tikru mastu jos palietė ir Europos periferijoje buvusią, specifiniais socialinės sanklodos bei lokalinės kultūros bruožais pasižymėjusią Lietuvos Didžiąją Kunigaikštystę. Šio kurso tikslas – susipažinus su europiniais mentaliniais ir socialiniais procesais, 1) išsiaiškinti šių procesų raiškos (apimties, pobūdžio, istorinio laikotarpio) LDK specifiką, 2) ištirti individo santykį su įvairiomis jį integravusiomis bendrijomis XVII–XVIII a. socialinėse grupėse (bajorų pavieta, valstiečių kaime ar valsčiuje, savivaldžiam mieste, jo jurisdikcijoje, miestelyje, ceche, brolijoje, parapijoje, vienuolyne, vienuolijoje), 3) pasiūlyti ir pagrįsti tikslesnę išnagrinėtų bendrijų įvardijimą (,bendruomenė‘, ,grupė‘, ,korporacija‘ etc.). Dalyką sudaro kelios įvadinės konsultacijos, kurių metu supažindinama su dalyko problematika, suderinama rašto darbo tema, susieta su disertacijos problematika. Seminaruose doktorantai pristato savo tiriamąjį darbą, kuris yra egzamino įvertinimo pagrindas.
Pagrindinė literatūra

Drungilas, Jonas, „Mažojo magdeburginio miesto istorinis eskizas: Liudvinavas XVIII amžiuje (lokacija, valdžia, bendruomenė)“, *Lietuvos istorijos metraštis*, 2022/2, p. 47–69.

Drungilas, Jonas, „Lietuvos mažesniųjų brolių pranciškonų konventualų provincijos kolektyvinis portretas (XVIII a. antroji pusė – XIX a. pradžia)“, *XVIII amžiaus studijos*, t. 5, sud. Ramunė Šmigelskytė-Stukienė, Vilnius, 2019, p. 44–66.

Frick, David A., *Kith, Kin, and Neighbors. Communities in Seventeenth-Century Wilno*, Ithaca and London: Cornell UP, 2013.

Gapski, Henryk, *Rekrutacja do zakonów męskich w Polsce w końcu XVI i w pierwszej połowie XVII wieku na przykładzie krakowskiego ośrodka zakonnego*, Lublin: Wydawnictwo Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, 1987.

Jakulis, Martynas, „Vilniaus bonifratrų personalinė sudėtis XVII amžiaus antroje pusėje – XVIII amžiuje“, *Lietuvos istorijos studijos*, 43 (2019), p. 8–21.

Jovaiša, Liudas, „Albertas Vijūkas-Kojalavičius Jėzaus Draugijoje“, in: *Albertas Vijūkas-Kojalavičius iš 400 metų perspektyvos* (Senoji Lietuvos literatūra, 27), sud. Sigitas Narbutas, Vilnius, 2009, p. 25–42.

Jovaiša, Liudas, „Neinstitucinė moterų vienuolystė? Davatkos Žemaitijoje XVII – XVIII amžiuje“, in: *Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės moterų vienuolijos. Tradicija ir paveldas*, sud. Aušra Vasiliauskienė, Vilnius: Versus aureus, 2014, p. 47–68.

Karvelis, Deimantas, *Iš Radvilų giminės istorijos. Biržų kunigaikštystė ir jos visuomenė 1547–1655 metais*, Vilnius: VPU leidykla, 2015.

Lynch, Katherine, *Individuals, Families, and Communities in Europe, 1200–1800: The Urban Foundations of Western Society*, Cambridge, 2003.

Ragauskas, Aivas, *Vilniaus miesto valdantysis elitas XVII a. antrojoje pusėje (1662–1702 m.)*, Vilnius: Diemedis, 2002.

Ragauskienė, Raimonda, Karvelis, Deimantas, Ragauskas, Aivas, *Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės mikropasaulis: Radvilų Kėdainių visuomenė (XV–XVIII a.)*, Vilnius: Žuvėdra, 2022.

Ragauskienė, Raimonda, Karvelis, Deimantas, Ragauskas, Aivas, *Tarp pašaukimo ir profesijos. Evangelikų reformatų dvasininkai Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje XVI – XVIII amžiuje*, Vilnius: VU leidykla, 2023.

Religinės bendrijos Lietuvos istorijoje. Gyvenimas ir tapatybė (Bažnyčios istorijos studijos, 5), sud. Liudas Jovaiša, Vilnius, 2014.

Saviščevas, Eugenijus, „Plungė: „Žemaičių dievų“ žemės bendruomenė XVIII amžiaus pirmoje pusėje“, *Lietuvos istorijos studijos*, 37 (2016), p. 83–105.

Spierling, Karen E., Halvorson, Michael J., „Introduction: Definitions of Community in Early Modern Europe“, in: *Defining Community in Early Modern Europe*, edited by Michael J. Halvorson, Karen E. Spierling, Aldershot: Ashgate, 2008, p. 1–23.

Trimonienė, Rita Regina, *Vietos visuomenė ir valdžia. Tarpusavio sąveikos. Šiaulių ekonomijos atvejais XVII–XVIII a. pradžia*, Vilnius: VU leidykla, 2023.

Konsultuojančiųjų dėstytojų vardas, pavardė	Mokslo laipsnis	Svarbiausieji darbai mokslo kryptyje (šakoje) paskelbti per pastaruosius 5 metus
Liudas Jovaiša	Dr., doc.	Liudas Jovaiša, „Žemaičių katedros kapitulos konstitucijos: raidė, dvasia, gyvenimas“, in: <i>Moteris prie istorijos šaltinio. Moksl. straipsnių rinkinys, skirtas prof. Irenos Valikonytės 75 metų jubiliejui</i>, sud. Eugenijus Saviščevas, Vilnius: VU leidykla, 2024, p. 302–355. Liudas Jovaiša, „Vilniaus augustinų bažnyčios vargonai“, in: <i>Vilniaus Švč. Mergelės Marijos Ramintojos bažnyčios ansamblis: istorija ir ateities vizijos</i> (Acta Academiae Artium Vilnensis, 114), Vilnius: VDA leidykla, 2024, p. 146–155. Liudas Jovaiša, „Jėzaus Draugijos generolo korespondencija su Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės piliečiais: temos ir adresatai“, <i>Senoji Lietuvos literatūra</i>, t. 50, sud. Ona Dilytė-Čiurinskienė. Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2020, p. 192–234. Liudas Jovaiša, „Žemaičių vyskupijos parapinių bažnyčių liturginis inventorius ir šventovių

Martynas Jakulis	Dr., doc.	puošmenos XVII a. I pusės istorijos šaltiniuose“, <i>Menotyra</i>, 2020, t. 27, Nr. 4, p. 243–258. Liudas Jovaiša, „Senieji Vilniaus vienuolynai. Tiltas tarp dangaus ir žemės“, in: <i>Dangaus miestas. Vilniaus vienuolynų palikimas Bažnytinio paveldo muziejuje</i>, sud. Dalia Vasiliūnienė, Vilnius: Bažnytinio paveldo muziejus, 2020, p. 11–22. Martynas Jakulis, Andrej Ryčkov, Alberto Giordano, Aivaras Poška, Jurgita Verbickienė, „Smuggling in the Grand Duchy of Lithuania–Kingdom of Prussia Borderland at the End of the Eighteenth Century: The Case of Palanga Customs“, <i>Journal of Baltic Studies</i>, 2024 (Early Access), p. 1–17. Alberto Giordano, Martynas Jakulis, Andrej Ryčkov, Aivaras Poška, Jurgita Verbickienė, „Methodological Perspectives on Smuggling: The GDL-Prussia Borderlands in the Late 18th Century“, <i>Journal of Borderlands Studies</i>, 2024 (Early Access), p. 1–28. Tomas Čelkis, Martynas Jakulis, „1541. gadā noslēgtais robežlīgums starp Lietuvas dižkunigaitiju un Vācu ordeņa Livonija atzaru“, <i>Latvijas Vēstures Institūta Žurnāls</i>, 2024, Nr. 121, p. 120–141. Martynas Jakulis, „Našlaičiams vaikams reikalinga pagalba“: pamestinukų žindyvės Vilniuje XVIII amžiaus antrojoje pusėje“, in: <i>Moteris prie istorijos šaltinio. Mokslinių straipsnių rinkinys, skirtas profesorės Irenos Valikonytės 75 metų jubiliejui</i>, sud. Eugenijus Saviščevas, Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2024, p. 356–374. Andrej Ryčkov, Martynas Jakulis, „Vilniaus žemutinės pilies išdo archyvas ir Vilniaus sociotopografija 1566 m.“, <i>Lietuvos istorijos metraštis</i>, 2023, t. 2, p. 5–24. Justina Kozakaitė, Martynas Jakulis, Rūta Brindzaitė, Žydrūnė Miliauskienė, Dario Piombino-Mascali, Rimantas Jankauskas, „A Possible Case of Paralysis in Early Modern Vilnius and the Implications for Social Care“, <i>International Journal of Paleopathology</i>, 2022, Vol. 36, p. 14–23. Edvardas Simčenka, Martynas Jakulis, Justina Kozakaitė, Giedrė Piličiauskienė, Kirsten Lidén, „Isotopic Dietary Patterns of Monks: Results from Stable Isotope Analyses of a Seventeenth–Eighteenth Century Basilian Monastic Community in Vilnius, Lithuania“, <i>Archaeological and Anthropological Sciences</i>, 2020, Vol. 12 (5), art. No. 102.
------------------	-----------	---

		Dalia Vasiliūnienė, Martynas Jakulis , Liudas Jovaiša, <i>Dangaus miestas: Vilniaus vienuolynų palikimas Bažnytinio paveldo muziejuje</i> , Vilnius: Bažnytinio paveldo muziejus, 2020.
Patvirtinta Istorijos ir archeologijos mokslo krypties Doktorantūros komiteto posėdyje 2024 m. spalio mėn. 24 d , protokolo Nr. 15600-KT-510		
Doktorantūros komiteto pirmininkė prof. habil.dr. Tamara Bairašauskaitė		

.